

EMESE ÁLMA

Messze keleten, a végtelenbe vesző, füves síkságon, békés, szép életet éltek a magyarok. Lassan terelgették nyájaikat legelőről legelőre a fű növése szerint, s asszonyaik, gyermekeik nehéz, hatkerekű sátorszekereken követték a nyájak útjait. Hosszú szarvú, fehér ökrök vonták a szekereket, serdülő leányok nógatták az ökröket, s a sátrak likán kék füst szállt föl az ég felé, ahogy odabent asszonyok főzték az ételt. Férfiak, legények, serdülő kamaszok a nyájakat ügyelték lóháton, mások vadásztak, halásztak. Ez a nyájait terelgető lovasnép a csillagoktól tanulta a bölcsességet, és a puszták végtelen síkjától a türelmet. Nem építettek házakat maguknak. A szellős sátor tisztább volt és sokkal kényelmesebb, mint a megtelepedett népek alacsony földkunyhói, vagy sötét kőházai. Sátraikat színes szőnyegek díszítették, s öltözetük is jobb volt, mint a megtelepedett népeké. Szakértelemmel cserzett, puha bőrruhát viseltek a magyarok, s alatta vászonzól készült alsóruhát, amit abban az időben még sem a rómaiak, sem a görögök, sem a germán népek hírből sem ismertek.

Ósi szokás szerint a fiúgyermek hároméves koráig anyja sátorszekerén töltötte életét. Mikor betöltötte a három évet, kapott egy birkát, amin lovagolni tanulhatott, és egy gyermek-íjat, hogy hozzá szokjon a használatához. Birkáján ülve követte a nyájak mozgását, míg be nem töltötte a hatodik esztendő, és apja megajándékozta egy csikós-kancával. Megesett, hogy a csikóval együtt szopta a kancát a gyerek is. Mire elérte a tizedik esztendőt, ismernie kellett harminchárom ősenek a nevét. Megtanult lovat pányvázni, vágató ló hátáról vadat nyilazni, értett a pásztorkodás minden csínjához, és futárszolgálatot végzett szükség esetén, vadászhatott egyedül, és a csatában apja fegyverét hordozta. A csaták egyre gyakoribbak lettek a síkságon, míg végül is hozzá tartoztak az élethez. A régi jó idők elteltek már, amikor mindenki számára volt bőven hely a nagy síkságon, s csak kalandra vágyó legények portyáztak csatát keresve. Népek és nyájak megsokasodtak, s harc döntötte el, hogy ki él meg és ki nem. A gyöngébb törzseket észak felé szorították föl az erősebbek, ahol rövidebb volt a nyár és szigorúbb a tél s az élet nehezebb. Pásztorkodó népek számára mindég a váratlan ráütés volt a legnagyobb veszedelem. A nyílt mezők nem nyújtottak menedékhelyet. Porfelhő jelent meg az ég alján valahol, s még a birkán lovagló kisgyermek is tudta, hogy csak veszedelmet jelenthetett.

Abban az időben a besenyők voltak a magyarok legádázabb ellenségei. Ez a harcias rokon-nép kelet felől nyomult nyugatnak a nagy síkságon, akárcsak századokkal azelőtt a hunok meg a magyarok tették. Támadásuk pusztulást jelentett mindenki számára. Besenyők nem kértek s nem adtak kegyelmet.

Egy szép meleg, nyári napon szokatlanul kis létszámú törzs vonult lassan a síkságon, keletről nyugatnak. Csaba vezér leszármazottjának, Ügyeknek a törzse volt a vándorló csoport. Elöl a fiatal törzsfő maga vezette a harcosok csapatát táncos, fekete ménjén. Mögöttük, az első sátorszekerén, fiatal asszonya, Emese. A szekérsort nem követték nyájak, mint máskor. Ügyek és Emese útban voltak a táltos szállásához, hogy áldást kérjenek házasságukra.

Délről gyorsan közeledő porfelhő tűnt föl hirtelen. Jókora besenyő portya támadt reájok.

Nem volt fejvesztett kapkodás. Erős karok emelték be a szekerekbe a kisgyermeket. A szekéroszlop megállt. Asszonyok, gyermekek íjak után nyúltak. A lovasok félkörben helyezkedtek el a szekerek és a támadók között. Nyilaik leszédtek a nyargaló lovak hátáról a támadók első sorát. Gondosan célzott nyilak süvítettek elő a szekérponyvák alól is. De a támadás jött tovább.

Ügyek és emberei kardot vontak, csákányt markoltak. Tudták, hogy az ellenség túlerőben volt, és csupán a csoda menthette meg őket. De készek voltak meghalni, mindannyian.

Egyszerre csak új porfelhő támadt nyugaton. Szélesebb, nagyobb, mint amit a besenyő lovak vertek föl azelőtt. Gyorsabban is közeledett. Már hallani lehetett a paták dübörgését is. A besenyők megtorpantak, de már késő volt. Megnyílt a porfelhő és hosszú, gonosz szarvak hatalmas erdeje jelent meg, sok ezer nyargaló, megvadult fehér marha, s kikerülve az ismerős szekereket, rászakadt a megdőbbent besenyőkre, porba taposva lovat és embert. A hatalmas ökörcsorda mögött magyar csordások nyargaltak habzó lovakon, pattogó karikásokkal. Vezetőjük megállította ágaskodó lovát Ügyek előtt.

– Hála legyen Úrnak – lihegte az ember –, idejében jövénk!

– Ki küldött? – kérdezte Ügyek.

– A táltos parancsa, uram – felelte a főpásztor –, Attila vérének nem szabad elvesznie!

Másnap Ügyek törzse, az utolsó hun törzs, megérkezett a táltos szállására. Hatalmas tömeg gyűlt egybe az oltárkö körül, és üdvívalgás fogadta Ügyeket, amikor leemelte Emesét a sátorszekérről. Ősi szokás szerint a fiatal pár egy tányérból evett, egy kupából ivott, s utána a talpig fehérbe öltözött táltos rájuk adta az áldást.

– Nemzetünk Istene, Úr, áldd meg ezt az embert és ezt az asszonyt, hogy sok gyermekük legyen, és Attila vére ne pusztuljon ki soha!

Azon az éjszakán a nász-sátor körül égő fáklyákkal a kezükben fiatal harcosok örködtek, fáklyáikkal tűzfalat képezve a sátor körül, hogy Ármány, a gonosz, be ne osonhasson fiatal vezérükhöz és szép asszonyához.

Az éjszaka közepén Emese fölébredt. Szeme végigjárta a sátor félhomályát, melyet csak a kintről beszűrődő fáklyák fénye világított meg.

Nézte a sátor-oszlopok cifra aranyozását, a padló gazdag, puha szőnyegeit, a falakat borító selymek és bársonyok pazar pompáját. Ahogy Emese szeme körüljárta a sátor gazdag kincseit, boldog büszkeség töltötte el szívét. Magyarok törvénye szerint egyetlen felesége Ügyeknek, Attila leszármazottának.

Egyszerre csak úgy tetszett, mintha hatalmas szárnyak suhogását hallotta volna az éjszaka csöndjében. A sátor bejáratát fedő nehéz szőnyeg mögül mintha két tüzes szem, egy óriási madár szemei néztek volna rá. Sikoltani szeretett volna, de nem jött ki hang a torkán. Mozdulni akart, hogy fölébressze álmából urát, Ügyeket, de nem tudta mozdítani karjait.

Az óriási sas, a szent TURUL madár, reáereszkedett, és betakarta széles, fekete szárnyaival. A hatalmas szárnyak alatt Emese álmodást látott.

Kristálytisza folyó indult el testéből, és folyini kezdett nyugat felé, egyre duzzadva, növekedve, míg valóságos áradattá válva áthullámozott hólepte hegyeken, és elöntötte a hegyeken túli gyönyörű rónaságot. Ott megállt a folyó s vizéből kinőtt egy csodálatos fa. Tiszta aranyból volt minden ága és minden levele annak a fának, és ágain aranygyümölcsök

nőttek. Álmában Emese lefeküdt a csodálatos fa alá, a szépséges-szép ország kellős közepén, és álomba merült.

Amikor fölébredt, ura sátrában találta magát. Napsugaras, szép reggel volt. Tudta, hogy csak álom volt az egész, de annak a különös álomnak az emléke vele maradt egy életen át.

Kilenc hónapra rá fia született Emesének. Az álomra való emlékezés miatt ÁLMOS-nak nevezték el a gyermeket, aki később ÁRPÁD apja lett, azé az Árpádé, aki valóra váltotta Emese álmát és elvitte a magyarokat, síkságokon és hólepte hegyeken át a hunok hajdani hazájába. Ahol még ma is élnek, több mint tizenkét évszázad után.